

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ קרח, ג' תמוז, ה'תשל"א

יוצא לאור לש"פ קרח, יום ההילולא ג' תמוז, ה'תשע"ח

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

פתח דבר

לקראת ש"פ קרח, יום הגדול והקדוש ג' תמוז, יום ההילולא העשרים וארבע של כ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, הננו מוציאים לאור התוועדות ש"פ קרח, ג' תמוז ה'תשל"א — הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ר"ח תמוז, ה'תשע"ח,
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2018 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5778 • 2018

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse
538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237
(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"
(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

בס"ד. שיחת ש"פ קרח, ג' תמוז, ה'תשל"א.

בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א קידש על היין.

א. "יהי הוי" אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו"¹.

זוהי התחלת הרשימה הידועה מג' תמוז — שבו היתה התחלת השחרור והגאולה של כ"ק מו"ח אדמו"ר, שיצא מהמאסר ב"שפאָלערקע" לביתו (ברחוב מאַחאַוויא), על מנת לנסוע בו ביום לקאָסטראַמאָ [ואע"פ שגם הנסיעה לקאָסטראַמאָ היתה בתור עונש, שילוח², הרי נסיעה זו עצמה היתה ענין גדול (שנעשה מצב קל יותר לגבי המצב שלפנ"ז), ובפרט כפי שהתברר אח"כ שהיתה זו התחלת הגאולה בשלימות בי"ב-י"ג תמוז³], וקודם פרידתו, אמר:

"יהי הוי" אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו, השי"ת זאָל זיין מיט אונז, און וועט זיין מיט אונז (היינו, ש"יהי" הוא לשון בקשה וגם לשון הבטחה) כאשר הי' עם אבותינו, הגם מיר זיינען דאָך ניט גלייך לאבותינו (שלכך צריך לבקש "יהי" ה' אלקינו עמנו .. אל יעזבנו ואל יטשנו) וכו'" (כפי שנדפסו הדברים ברשימה⁴ בדיוק בכל הפרטים).

ב. ו"הימים האלה נזכרים ונעשים"⁵ — "כשהם נזכרים הם נעשים"⁶:

כל עניני טוב וקדושה שישנם במשך השנה — חוזרים ונשנים בכל שנה ושנה באותו אופן כפי שהיו בפעם הראשונה, ואדרבה: ביתר שאת וביתר עוז, כמובן מדברי רבינו הזקן באגה"ק⁷ בנוגע לר"ה.

ולכשתמצי לומר — הרי זה תוכן הציווי "מעלין בקודש"⁸, שזהו אפילו בנוגע למעשה בני אדם, ועאכו"כ בנוגע לענינים שבאים מלמעלה

(5) אסתר ט, כח.

(6) רמ"ז בס' תיקון שובבים. הובא ונת' בס' לב דוד (להחיד"א) פכ"ט.

(7) סי"ד.

(8) ברכות כח, א. וש"נ.

(1) מלכים-א ח, נו.

(2) כפי שנקרא בשפת המדינה ההיא: "ססילקע" (אַ פאַרשיקונג).

(3) ראה גם תו"מ חמ"ז ריש ע' 294. וש"נ.

(4) סה"ש תרפ"ז ע' 169. וש"נ.

— שהרי "מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל"⁹, וכיון שהקב"ה צוה לבנ"י שצ"ל הסדר ד"מעלין בקודש", הרי זה "דבריו" "חוקיו" ו"משפטיו", שגם הוא עושה כן — שבכל שנה ושנה נמשכים הענינים מלמעלה ביתר שאת וביתר עוז.

ומזה מוכן גם בנוגע לג' תמוז, שבכל שנה ושנה חוזר ונשנה הענין ד"יהי הוי' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו וגו'" — נתינת כח על הבקשה באופן של אתערותא דלתתא, שעל ידה נמשך מלמעלה ב"מדה כנגד מדה"¹⁰, וכמה פעמים ככה.

ג. והענין בזה בעבודת האדם:

"אבותינו" ו"עמנו" הם שני ענינים בכללות הציור קומה של עם ישראל — שני דורות. ודוגמתם בציור קומה של כל אחד מישראל בפרטיות הם שני הענינים של מוחין ומדות: "אבותינו" הם המוחין, ו"עמנו" הן המדות, כיון ש"חב"ד נקראו אמות ומקור למדות, כי המדות הן תולדות חב"ד"¹¹ (כפי שמבאר בעל הרשימה במאמרו על פסוק זה¹² תוכן הענין ד"אבותינו" ו"עמנו" בכחות האדם).

והנה, העבודה שמצד המוחין היא קלה יותר מהעבודה שמצד המדות — שהרי האדם מבין בשכלו כיצד צריך להתנהג¹³, והחסרון הוא מצד המדות.

וכמוכן גם מהמבואר בספרי קבלה¹⁴ שהשבירה דתהו היתה רק בז' מלכין קדמאין, שדוגמתם בכחות האדם הו"ע המדות, משא"כ במוחין לא הי' ענין של שבירה, אלא רק פגם כו'.

וככל הענינים — מרומז גם ענין זה בנגלה דתורה¹⁵:

איתא בגמרא¹⁶: "אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות", והיינו, שכאשר ישנו ענין המוחין, לא יכול להיות ענין של חטא, ורק כשחסר ענין המוחין — ש"נכנס בו רוח שטות" (היפך השכל) — אזי יכול להיות ענין של חטא.

וההסברה בזה — לפי שמצד המוחין מבין האדם ש"אין דבר

(14) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"ב ע' תתב (מע"ח). ביאורה"ז לאדהאמ"צ פינחס קיא, רע"א (בהוצאה החדשה — רכה, סע"ב.

וש"נ לע"ח). ובכ"מ.

(15) ראה גם

(16) סוטה ג, א.

(9) תהלים קמז, יט. וראה שמו"ר פ"ל, ט.

(10) סנהדרין צ, סע"א. סוטה ח, ב ואילך.

(11) תניא פ"ג.

(12) סד"ה יהי ה"א עמנו תש"י (סה"מ

תש"י ע' 57).

(13) חסר קצת (הנו"ל).

עושה את עצמו¹⁷, אלא "יש בעה"ב לבירה זו"¹⁸, ולכן, עליו לברר מהו רצונו של בעה"ב, ולמלא רצונו, ועאכו"כ שלא לעשות היפך רצונו. וענין זה מובן בפשטות בשכל האדם — לא רק בשכל של נפש האלקית, אלא גם בשכל של נפש הבהמית.

וכיון שהמוח שליט על הלב בטבע תולדתו¹⁹ — הרי ההבנה בשכל שבמוח צריכה לפעול גם על המדות שבלב ("ע"י ה"בכך", שממנו נולדים המדות), וגם למטה מזה — על המחשבה דיבור ומעשה שלו בעבודת הברורים.

אלא שיש הפסק והבדל בין השכל שבמוח ובין המדות (שזהו עיקר ענין האדם, ובזה היא עיקר עבודתו), שזהו ענינו של "עמלק", עליו נאמר²⁰ "ראשית גוים עמלק", מלשון "ומלק את ראשו ממול ערפו"²¹, שזהו ההפסק שבין המוחין למדות, שההתבוננות שבמוח לא תומשך במדות שבלב.

ולכן יש צורך בסיוע מלמעלה, שלא להתפעל מפיתויי היצה"ר ומענינים המונעים ומעכבים, כמארז²² "אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לר".

ועל זה היא הבקשה: "יהי הוי' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו" — שכמו שהוא אצל "אבותינו", בחי' המוחין, ששם אין מקום כלל למציאות החטא, יומשך כן גם במדות ("עמנו"), והיינו, שלא יהי' הפסק בין המוחין למדות, ועי"ז יומשך גם בעבודת הברורים ע"י מחשבה דיבור ומעשה, היינו, שההנהגה בפועל תהי' כפי ההבנה שבשכל.

ד. וענין זה נאמר כבר בג' תמוז, שאז הי' עדיין מעמד ומצב של גלות (אלא שזהו רק עונש קל יותר קצת), ואעפ"כ, סומכים על הקב"ה, שימלא את הבקשה "יהי הוי' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו".

ועד שנמשך באופן — כפי שמסיים ברשימה — ש"לכל בני יהי' אור ברוחניות ובגשמיות":

"אור" — הו"ע המוחין, כמ"ש²³ "החכם עיניו בראשו והכסיל בחושך הולך", כי, כשמאיר אור המוחין אזי נעשה מואר ("ליכטיק").

17 ראה חובת הלכות פ"ה.

18 ראה ב"ר רפ"ט.

19 א"ב. אוה"ת פ' זכור ע' א'תשפט.

20 ראה תניא פ"ב (יז, רע"א). מזח"ג

21 סוכה נב, ריש ע"ב. וש"נ.

22 קהלת ב, יד.

21 ראה חובת הלכות פ"ה.

18 ראה ב"ר רפ"ט.

19 ראה תניא פ"ב (יז, רע"א). מזח"ג

20 סוכה נב, ריש ע"ב. וש"נ.

22 קהלת ב, יד.

23 בלק כד, כ.

וכיון ש"יהי הוי' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו", היינו, שמאיר אור המוחים, אזי "לכל בני יהי אור".

ובלשון הכתוב²⁴: "לכל בני ישראל הי' אור במושבותם" — בכל מקום שנמצאים, בארץ הקודש או בחוץ לארץ, בימים קדושים או בימי החול, אצל יושבי אוהל או אצל בעלי עסק.

ומסיים: "ברוחניות ובגשמיות" — לא כהלשון הרגיל ברוב המקומות: "בגשמיות וברוחניות" (תחילה גשמיות ואח"כ רוחניות), אלא "ברוחניות ובגשמיות" — כיון שכאן מדובר אודות סדר ההמשכה מלמעלה למטה, החל מההמשכה מ"אבותינו", בחי' המוחין, לבחי' המדות, "עמנו", ולאח"ז נמשך בכל ענינו — ברוחניות, ועד שנמשך גם בגשמיות, שבכל הענינים "יהי אור".

וכל זה נמשך "לכל בני", ובפרט לאלו שהולכים בדרכיו ובאורחותיו אשר הורנו.

ולאח"ז הולך כל אחד לבטח דרכו לגאולה די"ב-י"ג תמוז — שאז נאמרת ברכת הגומל: "שגמלני טוב", ובעניית "אמן", שמורה על נצחיות הענין,

ובאופן שמגאולה זו באים לגאולה הכללית, השלימה והאמיתית, ע"י משיח צדקנו, בקרוב ממש.

* * *

ה. ע"פ האמור — יובן גם מה שנאמרו כאן ב' השמות "הוי' אלקינו":

ובהקדם המבואר²⁵ בפירוש הכתוב²⁶ "שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד" — שנאמרו כאן ד' שמות על הקב"ה, שבכללות הם כנגד ד' אותיות שם הוי', שענינם בספירות הוא חכמה ובינה ז"א ומלכות: "אחד" — שרומז על ז' רקיעים וארץ (ח) וד' רוחות השמים, שבהם ממשיכים אלופו (א') של עולם²⁷ — קאי על ספירת המלכות, שבה שייך הענין דז' רקיעים וארץ. "הוי'" — ששם הוי' הוא בתפארת²⁸, הו"ע בחי' ז"א. "אלקינו" — קאי על בינה, ש"מינה מתערין דינין"²⁹, שזהו"ע שם אלקים, מדת הדין. ו"הוי'" (הא') — הו"ע שם הוי' שבחכמה.

27) ראה לקו"ש חי"א ע' 11. וש"נ.

28) ראה תו"א נח יו"ד, ב (מכהאריז"ל ופרדס). ובכ"מ.

29) ראה זח"ב קעה, ב. לקו"ת תוריע כג,

24) בא יו"ד, כג.

25) ראה ד"ה שמע ישראל תש"כ ספ"א

(תו"מ חכ"ז ע' 4). וש"נ.

26) ואתחנן ו, ד.

[וכאן רואים הענינים המופלאים שבפירוש רש"י:

דובר בהתוועדות שלפנ"ז³⁰ אודות פירוש רש"י על הפסוק³¹ "אני ה' אלקיכם" [לא כדברי הגמרא במסכת מנחות³²: "כתיב בה (בפרשת ציצית) אני ה' אלהיכם שתי פעמים, אני הוא שעתיד ליפרע, ואני הוא שעתיד לשלם שכר", אלא] "אני ה' — נאמן לשלם שכר", "אלקיכם — נאמן להפרע".

וההסברה בזה — בפנימיות הענינים — כי, שם הוי' הוא בחכמה, שכולה חסד, כמ"ש³³ "החכמה תחיי", ולכן נמשך מזה רק ענין השכר — "נאמן לשלם שכר"; ושם אלקים ("אלקיכם") הוא בבינה, ש"מינה דינין מתערין", ולכן נמשך מזה ענין העונש — "נאמן להפרע".

ובהקדמה — שאע"פ שהשמות הוי' ואלקים הם מז' השמות שאינם נמחקים³⁴ שהם מצד ז' המדות³⁵, הנה בכללות יותר ישנם גם במוחין: שם הוי' — בחכמה, ושם אלקים — בבינה.

והענין בזה:

חכמה — היא למעלה מעולמות, אבל היא ראשית ומקור לעולמות. וזהו שהוי' בחכמה — כי שם הוי' הוא מלשון מהוה³⁶, אלא שהתהוות זו היא באופן דהי' הוה ויהי' כאחד³⁷, כיון שלמעלה מהחכמה לא שייך כל הגדר דהי' הוה ויהי', שיהי' צורך לחדש שהם "כאחד", ורק בחכמה שהיא כבר ראשית ומקור לעולמות שייך לומר הי' הוה ויהי' כאחד (ואילו שם הוי' שלמעלה מחכמה הוא הוי' שאין לו פירוש³⁸).

אמנם, בחי' החכמה היא רק מקור לעולמות; ואילו התהוות העולמות בפועל היא ע"י המדות, שבעת ימי הבנין, וההתחלה היא בבינה, שנקראת "אם הבנים"³⁹ (והו"ע השבת שלפני שבעת ימי הבנין⁴⁰).

וזוהו ששם אלקים הוא בבינה — כי, שם אלקים מורה שהוא בעל

סע"ב. שה"ש כז, ב. וראה גם תו"מ חיי"ב ע' 135. וש"נ.

(30) שיחת ש"פ שלח ס" (לעיל ע' ...).

(31) ס"פ שלח.

(32) מד, א.

(33) קהלת ז, יב.

(34) שבועות לה, סע"א.

(35) ראה תו"א שם. מאמרי אדה"ז על

פרשיות — נח ע' סג (מע"ח). תו"ח נח סד,

פנ"ג (וש"נ). ובכ"מ.

(36) זח"ג רנו, סע"ב. פרדס ש"א פ"ט.

תניא שעהייה"א רפ"ד. ובכ"מ.

(37) זהר ופרדס שם. תניא שם פ"ז (פב),

(א). שו"ע אדה"ז או"ח רס"ה.

(38) ראה סה"מ תרנ"ד ע' שפד. המשך

תער"ב ח"א פ"ה. ועוד.

(39) ראה לקו"ת דרושי שמע"צ פח, ד.

וש"נ.

(40) ראה פרדס שער ד (שער עצמות

וכלים) פ"ז. תורת העולה (להרמ"א) ח"ג

פנ"ט. פי' חכמוני (לר' שבתי דונולו) לספר

יצירה פ"ד מ"ד.

הכחות (כמבואר בטושו"ע⁴¹ בנוגע לכוונת ופירוש המלות בנוסח הברכות), והרי "כח" הו"ע שבא בהתלבשות בפנימיות (כמבואר בחסידות⁴²), שלכן הרי זה באופן של התחלקות — ריבוי כחות, וגם שם אלקים הוא לשון רבים⁴³, שזהו מצד ההמשכה וההתלבשות למטה בעולם (שלכן נקרא גם דיין בשם "אלקים"⁴⁴).

וזוהי הבקשה "יהי הוי' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו" — דלכאורה, כיון ש"אבותינו" ו"עמנו" הם שני ענינים נפרדים, איך יתכן שהוי' יהי עמנו כאשר הי' עם אבותינו? ולכן מזכירים (לא רק שם הוי', אלא) "הוי' אלקינו", ששם אלקים הוא בבינה, ששייכת כבר לענינים שלמטה הימנה, ולכן על ידה יכולים לפעול ששם הוי' יומשך מ"אבותינו" להיות "עמנו".

ו. וה"בכך" מזה בנוגע לעבודה:

לא מספיק ענין המעשה בפועל, אלא צריך להיות גם ענין ההבנה וההשגה. ובלשון הרמב"ם⁴⁵: "יסוד היסודות ועמוד החכמות (ר"ת הוי"ו)⁴⁶ לידע שיש שם מצוי ראשון וכו'", שבזה מחוייב כל אחד מישראל.

והענין בזה — דלכאורה אינו מובן: כיון שמציאותו של הקב"ה ("מצוי ראשון") היא סוג מציאות אחרת לגמרי ממציות הנבראים, איך שייך שהאדם יוכל להבין ולקשר זאת עם מציאותו ועניניו?! אך הענין הוא — שצריך "לידע שיש שם מצוי ראשון", ש"דעת הוא לשון התקשרות והתחברות, שמקשר דעתו בקשר אמיץ וחזק מאד ויתקע מחשבתו בחוזק כו"⁴⁷, ועי"ז בא הענין בהבנה והשגה, ובאופן ששייך למציאותו.

זאת ועוד:

יכולים לחשוב שמספיק ענין הדעת בלבד, ואילו בנוגע לחכמה ובינה — די בכך שישמע ממישהו אחר את מקור השכל (חכמה), והוא יעסוק רק בהתפשטות השכל בהבנה והשגה (בינה); או שישמע ממישהו אחר לא רק את מקור השכל אלא אפילו את התפשטות השכל בהבנה והשגה, ואילו אצלו יהי' רק ענין הדעת, ש"יתקע מחשבתו בחוזק".

44) ראה משפטים כא, ו. כב, ח. שם, כז.

41) או"ח ס"ה.

42) ראה אוה"ת ענינים ע' קיא ואילך. ועוד.

45) הל' יסוה"ת בתחלתן.

ועוד.

46) סדה"ד ד"א תתכו. שה"ג (להחיד"א)

43) ראה גם פרש"י וירא כ, יג. וישלח

מע' רמב"ם. וראה גם "פירוש" לרמב"ם שם.

ז.

אך תורת חסידות חב"ד אומרת שאין האמת כן, אלא אצל כל אחד צריכים להיות ג' הענינים דחכמה בינה ודעת, והיינו, שצריך להתייגע בעצמו גם על התפשטות השכל בהבנה והשגה, וגם על מקור השכל; וכהפס"ד בהל' תלמוד תורה⁴⁷ שכל אחד חייב להתייגע בתורה כפי שיד שכלו מגעת כו'.

ונקודת הענין — שכיון שלכל אחד יש עשר כחות, צריך להתייגע בכל עשר כחותיו. — בתחילה צריך אמנם לקבל מרבו, ובאופן ש"שפתותיו נוטפות מר"⁴⁸, שדוקא אז יכול לקבל כדבעי; אבל לאחרי כן צריך להתייגע בעצמו בכל עשר כחותיו, ובאופן שמההבנה וההשגה שבמוחין יומשך במדות שבלב, ועד למעשה בפועל — בהתאם לבקשה "יהי ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו".

ז. וכאשר העבודה היא בכל עשר כחות הנפש — אזי מקבל גם את העשר כחות דלמעלה כו'.

וכמבואר בתורה אור⁴⁹ על הפסוק⁵⁰ "לא תהי' משכלה ועקרה בארצך את מספר ימיך אמלא", שנוסף על שלילת הענין ד"משכלה" ו"עקרה" ע"י שההתבוננות שבמוח שממנה נמשך במדות שבלב, ישנם גם הענינים שנותנים מלמעלה⁵¹ — "את מספר ימיך אמלא", ש"מספר" הוא ע"ד "השמים מספרים"⁵², שפירושו "מנהרין ומנצנצין כספירין"⁵³, ו"מספר ימיך הוא אור שבתוך הימים", שזהו מה שנמשך מלמעלה כו', ועד לענין ד"אמלא", בגימטריא ע"ב⁵⁴, שזהו המספר דשם הוי' במילוי יודיין⁵⁵.

וגם ענין זה מרמוז במ"ש "יהי הוי' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו" — שנוסף על המשכת המוחין ("אבותינו") במדות ("עמנו"), ישנם גם הענינים שנמשכים מלמעלה ("הוי' אלקינו"), כך, שניכר עליו שהוא יהודי שישנם אצלו בשלימות לא רק הענינים דמחשבה דיבור ומעשה, מדות ומוחין, אלא גם האור שמאיר מלמעלה.

וזהו שמסיים ברשימה דג' תמוז ש"לכל בני יהי' אור", ומוסיף "ברוחניות ובגשמיות" — כיון שנמשך ממקום כזה שלגביו רוחניות

לו מלמעלה כו'.	47 פ"א ה"ד.
52) תהלים יט, ב.	48) שה"ש ה, יג. וראה שבת ל, ב. וש"נ.
53) ראה זח"ב קלו, ב.	49) משפטים עח, ד ואילך.
54) בעה"ט עה"פ (משפטים שם). וראה גם סה"מ תרח"צ ע' קנד.	50) משפטים כג, כו.
55) ראה תו"מ ח"ג ריש ע' 296. וש"נ.	51) וכמבואר בסידור (עם דא"ח) בהערה לתקון חצות (קנא, סע"ג ואילך) שלאחרי שהאדם מייגע את עצמו בעבודתו, אזי נמשך

וגשמיות הם בשוה ממש, ולכן נמשכים כל הענינים "מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה"⁵⁶, ומתוך שמחה וטוב לבב — כן תהי' לנו.

* * *

ח. מאמר (כעין שיחה) ד"ה ויקח קרח וגו'.

* * *

ט. הביאור בפירוש רש"י על הפסוק⁵⁷ "אֶל אֱלֹקֵי הַרוּחֹת", "יודע מחשבות, אין מדתך כמדת בשר ודם, מלך בשר ודם שסרחה עליו מקצת מדינה, אינו יודע מי החוטא, לפיכך כשהוא כועס נפרע מכולם, אבל אתה לפניך גלויות כל המחשבות ויודע אתה מי החוטא", "האיש אחד", "הוא החוטא ואתה על כל העדה תקצוף? אמר הקב"ה, יפה אמרת, אני יודע ומודיע מי חטא ומי לא חטא",

— שאצל כל העדה הי' רק "סרחון" ("סרחה"), שמורה על הנהגה באופן המאוס אצל המלך, אבל לא היתה אצלם מרידה במלך (שעל זה חייבים מיתה), ורק "האיש אחד" שהסית והביא אותם לידי סרחון זה, הוא ה"חוטא" במרידה ממש נגד המלך, וא"כ, לא יתכן שאלה שרק "סרחו" ייענשו בעונש החמור של החוטא —

הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש ח"ג ע' 51 ואילך.

י. ויש לבאר גם הטעם לכך שבהתחלת הענין נאמר⁵⁸ "וישמע משה ויפול על פניו", "מפני המחלוקת, שכבר זה בידם סרחון רביעי וכו' (ולכן) נתרשלו ידיו וכו'",⁵⁹ ורק לאח"ז טען משה להקב"ה "האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצוף" — שזהו בגלל מה שאירע בינתיים — שמשה אמר להם "קחו לכם מחתות . . ושימו עליהן קטורת לפני ה'"⁶⁰, וכן עשו, "ויקחו איש מחתתו . . ושימו עליהם קטורת ויעמדו פתח אוהל מועד"⁶¹:

בתחילה נפל משה על פניו ונתרשלו ידיו כו' — כיון שחשב שכוונתם לחלוק על הקב"ה, על ה' ועל משיחו, ו"כבר זה בידם סרחון⁶² רביעי וכו'".

מ"מלך בשר ודם שסרחה עליו מקצת מדינה".
60 שם, ר"ז.
61 שם, יח.
62 הטעם שגם כאן נאמר הלשון "סרחון" (ולא "חטא") — ראה לקו"ש שבפנים הערה 23.

56 נוסח ברכה הג' דברה"ז.
57 פרשתנו טז, כב.
58 פרשתנו שם, ד ובפרש"י.
59 ויש להעיר גם על הדיוק בהמשך לשון רש"י: "משל לבן מלך סררח על אביו כו'", ואילו בפסוק "אֶל אֱלֹקֵי הַרוּחֹת" מביא משל

אבל כיון ש"אוהב ישראל הי"י"⁶³, התחיל לחשוב שיתכן שאין כוונתם לחלוק על הקב"ה, אלא אדרבה, כוונתם לשם שמים — שחפצם ורצונם במעלת הקדושה של כה"ג, או מעלת הקדושה של נשיא בישראל כמו משה רבינו, שהרי זה עתה שמעו משה רבינו "מי יתן כל עם ה' נביאים"⁶⁴, ובמ"ת נאמר להם "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים"⁶⁵, שפירושו "כהנים גדולים"⁶⁶. ולכן, גם לאחרי שמשה רבינו אמר להם "אנו אין לנו אלא ה' אחד ארון אחד ותורה אחת ומזבח אחד וכה"ג אחד"⁶⁷, אין זו "עוולה" גדולה כ"כ שמבקשים כולם כהונה גדולה.

ולכן אמר להם: "הא לכם תשמיש חביב מכל היא הקטורת כו"⁶⁷, [ואין להקשות איך הציע להם משה להקטיר קטורת]⁶⁸, בה בשעה שאסור לזר להקטיר קטורת, וא"כ יש בזה משום "לפני עור לא תתן מכשול"⁶⁹ — כי, כאשר משה מצווה להקטיר קטורת, הרי זה ציווי ה' (בתור הוראת שעה — ע"ד שהקטיר משה בשבעת ימי המילואים)⁷⁰, וחשיב כעבודת הקטורת. ולכן הי' הציווי "וירם את המחנות גו' כי קדשו", "שהרי עשאום לכלי שרת"⁷¹, ועד שנעשו "ציפוי למזבח"⁷² — דאף שיש צורך בכך, כהמשך הכתוב⁷³: "זכרון לבני ישראל למען אשר לא יקרב איש זר להקטיר קטורת", הרי אי אפשר שיהיו "ציפוי למזבח" אלא אחרי שנתקדשו כו'].

ובראותו שמוכנים לכך, למרות ש"התרה בהם .. שכולם אוכדים ואחד נמלט"⁷⁴,

— וע"ד שמצינו בזמן בית שני, שהיו נותנין ממון על כהונה גדולה, כדי להכנס ביוהכ"פ לפני ולפנים להקטיר קטורת, וכיון שרשעים היו, לא היו מוציאים שנת⁷⁵ (ועד שהיו צריכים לגרור ("אָרויסשלעפן") אותם משם כו'⁷⁶), ולכאורה אינו מובן: לאחרי שראו מה שאירע בשנה

69) קדושים יט, יד.	63) מנחות סה, א"ב.
70) צו ח, כח ובפרש"י. וראה גם פרש"י נשא ז, יד.	64) בהעלותך יא, כט.
71) פרשתנו יז, ב ובפרש"י.	65) יתרו יט, ו.
72) שם, ד.	66) בעה"ט עה"פ.
73) שם, ה.	67) פרש"י פרשתנו שם, ו.
74) פרש"י שם טז, ז.	68) ומה שמצינו באליהו הנביא שהציע לנביאי הבעל להקריב קרבן כו' (מלכים"א יח, כג), י"ל (בדוחק עכ"פ) שזהו לפי שנביאי הבעל היו גוים (ואילו לבני"י שנכחו במעמד זה נאמר רק "עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים גו'") (שם, כא).
75) יומא ח, סע"ב ובפרש"י.	
76) ראה זח"ג קב, א ובנצו"ז שם אות ו. וש"נ.	

שעברה עם הכה"ג הרשע שנכנס לקד"ק, למה רצו גם הם להכנס לשם, בידעם שגם להם עלול לקרות כן?! — אלא מכאן רואים עד כמה הי' יקר אצלם להכנס להקטיר קטורת לפני ולפנים ולכפר על בניי ("אחת בשנה יכפר גו"⁷⁷), ולכן נשתוקקו לזה ביותר, עד כדי כך, שהיו מוכנים למסור נפשם⁷⁸ —

ולקחו איש מחתתו ועמדו פתח אוהל מועד — שמזה מוכח שאין כוונתם לחלוק על הקב"ה, אלא אדרבה: לברר שבחירת משה באהרן לכהונה גדולה אינה דבר שבדה משה מלבו⁷⁹, אלא בשליחותו של הקב"ה, שבחר באהרן ("האיש אשר יבחר ה"⁸⁰) לכהונה גדולה — אזי הי' יכול לטעון להקב"ה: "אל אלקי הרוחות", "יודע מחשבות כו" — שהרי זה ענין התלוי במחשבתם (אם כוונתם למרוד כו', או שכוונתם לשם שמים), ולכן לא יתכן ש"האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצוף" לכולות אותם כרגע.

יא. בנוגע ללימוד ענין בהערות אאמו"ר על הזהר — איתא בזהר בפרשתנו⁸¹ "אלמלי דינא לא אשתכח בעלמא לא הוו ידעי בני נשא מהימנותא עילאה, ולא ישתדלון בני נשא באורייתא, ולא יתקיימו פקודי אורייתא פולחנא שלימותא וכו'". ומבאר אאמו"ר⁸², "יל"פ מהימנותא עילאה הוא יחוד או"א שבפסוק ראשון דשמע, והוא באמונה בהוי' אחד, זהו מהימנותא עילאה. אורייתא הוא בז"א. פקודי אורייתא שהם מצות הם במל'. .. ובכלל הוא הג' בחי' בינה ז"א מל', אמי אחותי בתי⁸³. ובכל אלו הג' יש בחי' דיין⁸⁴. זהו אלמלי דינא לא אשתכח כו'".

וכמדובר כמ"פ שמצד קוצר הזמן וצמצום הנייר והדיו, לא כתב אאמו"ר באריכות הביאור ובכל הפרטים, בסמכו על כך שהענינים הפשוטים ישלימו לבד.

ובנדו"ד — עדיין צריך להבין בפשטות הענינים:

הצורך בענין היראה (דינא) בפשטות הוא — כדי לשלול ענין של חטאים, כדאיתא במדרש⁸⁵: "אמר הקב"ה אם בורא אני את העולם במדת הרחמים הוי חטיי סגיאיין".

77) ס"פ תצוה.

78) ראה גם לקו"ש חכ"ח ע' 223 ואילך. ואילך.

79) ראה פרשתנו שם, כח.

80) שם, ז.

81) קעח, ב.

82) כמ"ש בזהר פ' אחרי דס"ה ע"א, ע"ש (לקולוי"צ כאן).

83) בלקו"ת [אמור לה, סע"א ואילך] — ע"ש (לקולוי"צ כאן).

84) ב"ר פי"ב, טו.

85) ב"ר פי"ב, טו.

ולכאורה הרי זה שייך בעיקר לשמירת מצוות לא תעשה, כמבואר בתניא⁸⁶ ש"היראה היא שרש לשס"ה לא תעשה כו".

אבל בנוגע לענין ד"שתדלון .. באורייתא", לימוד התורה שהיא מצות עשה, וכן הענין ד"יתקיימו פקודי אורייתא", שקאי על קיום מצוות עשה, שבהם מתאים הלשון קיום [משא"כ בנוגע למצוות לא תעשה מתאים לשון שמירה, כמארז"ל⁸⁷ "כל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו אלא מצות לא תעשה"] — נוגע יותר ענין האהבה, כמבואר בתניא⁸⁶ ש"האהבה היא שרש כל רמ"ח מ"ע וממנה הן נמשכות ובלעדה אין להם קיום אמיתי וכו".

וא"כ, מהו הביאור במאמר הזהר ש"אלמלי דינא (דוקא) .. לא ישתדלון בני נשא באורייתא ולא יתקיימו פקודי אורייתא"?

וביותר צריך להבין בנוגע לענין האמונה — "מהימנותא עילאה": בשלמא בנוגע ללימוד התורה וקיום מצוות עשה — הנה אף שנוגע יותר ענין האהבה, מ"מ, שייך לומר שגם ע"י ענין היראה תהי' ההשתדלות בלימוד התורה וקיום מצוות עשה; אבל לכאורה לא שייך לומר שע"י היראה יהי' ענין האמונה — דממה-נפשך: אם אינו מאמין ח"ו, אין לו ממי להתיירא; ואם יש אצלו ענין היראה, עכצ"ל שישנו אצלו כבר ענין האמונה.

וא"כ, צריך להבין הפירוש הפשוט במאמר הזהר "אלמלי דינא .. לא הוו ידעי בני נשא מהימנותא עילאה".

וכפי שיתבאר לקמן⁸⁸.

(88) עד כאן נמצא ברשימה שתח"י (המו"ל).

(86) פ"ד.
(87) עירובין צו, א. וש"נ.

הוספה

בי"ה, אדר"ח אייר תשכ"ג
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מוה' ... שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו – מבלי הוראת זמן הכתיבה – בו כותב בנוגע להסדר לימי הקיץ והחופש, שאז סגירת כמה בתי ספר אפילו הדתיים וכו' וכו', אשר הכרח שגם אז ילמדו התלמידים־ות ויתחנכו, ומתאר המצב באריכות וכו'.

והנה אף שמוכן וגם פשוט שצודק בתאור המצב והמסקנות, ואת"ל עדיין אינו מספיק בערך רציניות הענין, אבל מה שחסר לגמרי במכתבו הוא תיאור מפורט, מה עשו הורי התלמידים־ות במשך כל השנים שעברו, כולל גם שנת תשכ"ג, מלבד סברות מה שעל אחרים לעשות, והרי סו"ס חיוב החינוך מתחיל מושנתם לבניך, לימוד התורה וחינוך, וכל עניני סברות, הרי לכל לראש הוא על ההורים, שמהם צריכה להיות ההתעסקות בזה לא פחות מהתעסקות בעניני פרנסת הגוף, ובפרט שהרי ושנתם לבניך כתובה בפרשה ראשונה דקריאת שמע, ואספת דגנך לאחר זה בפרשה שני', וגם בפרשה זו הרי זה בא לאחר ההקדמה, והי' אם שמוע תשמעו, ולא עוד אלא שלאחרי ואספת וגו' נכפל עוד הפעם ושנתם לבניך, והרי סו"ס, כמה מהם עסקו במרץ בפרנסת הגוף ואפילו את"ל גם נפש הבהמית, משא"כ בנוגע לושנתם לבניך, נוהגים טוב עין, ומעמיסים כל הענין, אך ורק על אחדים מאנ"ש התמימים שהם בהנהלה או ר"י במוסד פלוני, ולכל היותר יוצא ידי חובתו בתרומת ממון מזמן לזמן, משא"כ לטרח בגופם ותעמולה בסביבתם, ולא רק לצאת ידי חובתו (פון יוצא וועגען) כ"א בסגנון חז"ל כדבעי למהוי, הרי כל זה כנ"ל לדעתם על מתי מספר הנ"ל מוטל.

רואה הנני מצב זה שנה אחר שנה זה כו"כ שנים, אבל בכל זה קויתי שכשיהיינו נוגע לפוי"מ, לבן ובת של פלוני, יתעורר מתרדמתו העמוקה, ועד שיבוא לידי פועל ממש, והרי ראינו במוחש אשר אחד בעיר ושנים במדינה, ביכולתם

מושנתם לבניך: ואתחנן ו, ז.

ואספת דגנך: עקב יא, יד.

והי' אם שמוע תשמעו: שם, יג.

נכפל .. ושנתם לבניך: שם, יט ("ולמדתם אותם את בניכם גו").

טוב עין: לשון הכתוב – משלי כב, ט.

בסגנון חז"ל כדבעי למהוי: ראה כתובות סז, רע"א. וש"נ.

אחד בעיר ושנים במדינה: ע"פ ירמ"ג, יד. – וראה תו"מ התוועדיות חכ"ט (תשכ"א ח"א)

להשפיע על המצב בזה בהעיר והמדינה, ואת"ל הרי אין פלא גדול בדבר, כיון ששלוחים הם מרבתינו נשיאינו, אשר הבטיחו שטובה פעולה אחת מאלף אנחות, ועאכו"כ כו"כ פעולות, ובפרט שלא רבים המתאנחים על האמור, ובודאי שלא אלף אנחות, וכידוע ביאור הצ"צ בענין אלף (עיין לקו"ת לג' פרשיות בתחלתו) לטובה, שע"י הצדקה נעשים מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה, שצדקה האמורה בודאי שפעולתה רבה וגדולה בחינוך על טהרת הקדש חזורה חיות חסידותי בכלל ועיקר.

והרי השנה שנת המאה וחמשים להסתלקות הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן, שנת סגולה לכל האמור.

מובן ופשוט שכל האמור מעלה, מופנה לכל אחד וגם לכל אחת, מכל אלו שזכו לשמוע ע"ד כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ועאכו"כ אלו שזכו ללמוד תורתו או גם לקבל ברכתו או גם לראותו פנים אל פנים.

ומובן ופשוט גם כן שכל הכתוב למעלה אינו לשם דרשה או אפילו לא להטפת מוסר, כי אם מיוסד על מ"ש קץ שם לחשך, המצב שהי' עד עתה באי-הפעולות בהנ"ל ככל הדרוש כדבעי, ובהנוגע לכמה, קרוב יותר להעדר פעולות מאשר לפעולות כדבעי, ואין להאריך בדבר המצער ועד להבהלה.

והלואי כיון שבאנו מזמן חירותינו, חירות מכל ענינים המבלבלים, שכל אחד ואחת בתוככי כלל ישראל, ישתחרר מפיתוי היצר המסבירים שפעולות האמורות לא עליו הם, וכבר יצא ידי חובתו וגם למצוה מן המובחר וגם למהדרין מן המהדרין, משא"כ פלוני שעדיין לא התחיל וכו', ושישו בני מעי.

ויהי רצון ששו"ס יבשר הוא ויבשרו כל אנ"ש שבסביבתם טוב בכל האמור, והלואי ואזכה ואקבל בשורות אלו בהקדם הכי גדול. בברכה.

הבטיחו שטובה פעולה אחת מאלף אנחות: ראה לקו"ד ח"ב שנה, א. אג"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח"ב אגרות שפ"ג; תסו (ע' ע; ע' עב; ע' רכו). חט"ז אגרת ויקנב (ע' תלו — נעתק ב"היום יום" ח אדר שני). ובכ"מ.

לקו"ת לג' פרשיות בתחלתו: נדפס לאח"ז באוה"ת בראשית (כרך ו) תרכו, ב ואילך.
 מ"ש קץ שם לחשך: איוב כה, ג.
 ושישו בני מעי: לשון חז"ל — ב"מ פג, סע"ב.

מוקדש
לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו
כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

התמים שלום דובער שיחי
לרגל הכנסו לגיל מצוות
ש"פ קרח, יום ההילולא ג' תמוז, ה'תשע"ח

ולזכות אָחיו ואחותו
לוי, נחמה, מרדכי, שניאור זלמן,
משה, ישראל ארי' לייב וניסן

נדפס על ידי ולזכות הוריהם
הרה"ת ר' מנחם מענדל וזוגתו מרת דאברושא
שיחיו לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

גרייזמאן

ולזכות זקניהם

הרה"ת ר' שמואל שיחי גרייזמאן
הרה"ת ר' יוסף יצחק וזוגתו מרת רבקה שיינא שיחיו פעוונער